

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/714/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113206633
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2113206633.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Martina Holiča v právnej veci žalobcu: P. L., nar. XX. L. XXXX, bytom I., X. XX, proti žalovanej: K. L., nar. XX. T. XXXX, bytom K., Z. O. XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Radka Paulínyová, Trnava, Trhová 4, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaniach žalovanej a žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 1. apríla 2015 č. k. 18C/157/2013-177 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ďalej len BSM, (strán konania) patrí spotrebiteľský úver č. 265760039 z 13. septembra 2007, poskytnutý X. G., s.r.o. na meno P. L. vo výške 876,22 eur so zostatkom 272,85 eur, úver č. 3706028455 zo 7. júna 2007, poskytnutý O. C., a.s. na meno K. L. so zostatkom 311,07 eur, úver č. 0522867746 zo 6. júla 2005, poskytnutý Q. Q., a.s. na meno P. L., K. L., K. V. vo výške 3.319,39 eur so zostatkom 4.370,11 eur, revolvingový úver č. 8000079591 zo 17. mája 2007, poskytnutý X. C. Q., s.r.o. na meno P. L., K. L. so zostatkom 2.264,19 eur, ku dňu rozhodnutia v sume 1.489,50 eur, medziúver č. 2521647 8 02, 252 1647 0 01 z 29. júla 2004, poskytnutý Q. Q., a.s. na meno P. L., K. L. vo výške 10.954 eur, so zostatkom 11.809,29 eur, s výškou kreditu 2.702,79 eur, úver č. 3706028455 z 5. júna 2007, poskytnutý O. C., a.s. na meno P. L. vo výške 1.977,21 eur, uhradený žalobcom ku dňu rozhodnutia, revolvingový úver č. 42620327689100, poskytnutý C. Q., a.s. na meno P. L. so zostatkom ku dňu 26. apríla 2010 vo výške 629,04 eur, uhradený žalobcom ku dňu rozhodnutia, úver z 24. apríla 2006, poskytnutý B. D., s.r.o. na meno P. L. so zostatkom 1.892,27 eur, ku dňu rozhodnutia uhradený žalobcom, úver č. 2620650601, poskytnutý Q. Q., a.s. na meno K. L., P. L. so zostatkom 1.249,88 eur, ku dňu rozhodnutia uhradený žalobcom, pohľadávka exekútorského úradu JUDr. Mária Hlavňová, súdna exekútorka v Košiciach vo výške 656,20 eur, uhradená ku dňu rozhodnutia žalovanou, spolu hodnota vecí patriacich do masy BSM predstavovala 28.134,90 eur. Z vecí patriacich do BSM súd prvej inštancie prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu revolvingový úver č. 8000079591, medziúver č. 2521647 8 02, 252 1647 0 01, úver č. 3706028455, revolvingový úver č. 42620327689100, úver poskytnutý B. D., s.r.o., úver č. 2620650601, zostatok poskytnutých úverov spolu 19.821,88 eur. Do výlučného vlastníctva žalovanej z vecí patriacich do BSM prikázal spotrebiteľský úver č. 265760039 na meno P. L., úver č. 3706028455, úver č. 0522867746, pohľadávku exekútorského úradu, spolu veci v hodnote 5.610,23 eur. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho podielu sumu 12.860,51 eur. Súčasne uložil stranám konania povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet súdu súdny poplatok 1.688,09 eur (6% z celého BSM). O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 136 ods. 1, 2, § 143, § 149 ods. 1, 3, § 150 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil podanou žalobou, ktorou sa žalobca domáhal vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov po rozvoze manželstva (uzavretého 22. júla 1995), rozsudkom Okresného súdu Trnava z 26. apríla

2010 č. k. 13C/162/200-42 (právoplatného dňom 26. apríla 2010). Hnuteľné veci, nadobudnuté počas trvania manželstva, si manželia rozdelili ešte v roku 2008. Z pôvodne nadobudnutých hnuteľných vecí už veľa vecí neexistuje. Nadobudnutý dvojizbový byt počas trvania manželstva predali za sumu 330.000 Sk, ktorú spotrebovali počas trvania manželstva. Okrem uvedeného nadobudli len záväzky z úverov. Žalobca preto navrhol vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo tak, aby polovica nesplatených, ako aj uhradených úverov bola prikázaná každému z bývalých manželov. Žalovaná navrhovala zaradiť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov aj dlh sociálnej poisťovni, pôžičku G.I.C. Cash Košice, dlh spoločnosti Orange a spoločnosti T-mobile, ako i náhradné výživné, ktoré jej bolo bezdôvodne vyplatené a ktoré musela vrátiť sociálnej poisťovni. Počas trvania manželstva obdržala žalovaná z ceny predaného dvojizbového bytu len sumu 5.000 Sk a zo zvyšku sa mali uhradiť spoločné úvery. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania nezhrnul do masy BSM záväzky žalovanej z dôvodu, že boli záväzkami viažucimi sa výlučne na osobu žalovanej. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov vyporiadal tak, že do výlučného vlastníctva žalobcu prikázal úvery, označené vo výroku, v celkovej výške 19.821,88 eur (splatené aj nesplatené), do výlučného vlastníctva žalovanej úvery v celkovej výške 5.610,23 eur. Z titulu vyrovnania podielov súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sumu 12.860,51 eur, zohľadňujúc skutočnosť, že sumu, ktorú má žalovaná vyplatiť žalobcovi je potrebné znížiť o 1.351,14 eur. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p., tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, konštatujúc rovnaký pomer úspechu a neúspechu žalobcu a žalovanej. Rozhodnutie o poplatkovej povinnosti odôvodnil ustanovením § 2 ods. 1 písm. c/, ods. 3, § 5 ods. 1 písm. e/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ukladajúc solidárnu povinnosť žalobcovi a žalovanej zaplatiť súdny poplatok 1.688,09 eur (2% z ceny vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva a ostatných vyporiadavaných hodnôt, t. j. zo sumy 39.643,76 eur, podľa položky č. 6 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu Zákona o súdnych poplatkoch.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie vecí na ďalšie konanie, ktoré odôvodnila tým, že došlo k vadám, keďže súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, nesprávnym použitím ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zisteným skutkovým stavom. Na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a doposiaľ zistený skutkový stav neobstojí, pretože existujú ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doposiaľ neboli uplatnené. Súd prvej inštancie sa nezaoberal otázkou predaja spoločného dvojizbového bytu, pričom žalobca zostávajúcu časť kúpnopredajnej ceny minul výlučne na osobné účely a žalovanej sa o sumu 6.971 eur dostalo menej (byt bol podľa notárskej zápisnice predaný za sumu 420.000 Sk, žalovanej bola vyplatená len suma 5.000 Sk). Žalovaná sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti spolu s maloletými deťmi v roku 2005, pričom byt bol predaný 31. júla 2006. Všetky náklady na bývanie a výživu detí znášala sama. Pri spísaní notárskej zápisnice o predaji spoločného bytu vôbec nebola, nepoznala cenu, za ktorú bol byt predaný. Z týchto peňazí žalobca uhradil úvery. Súd prvej inštancie sa neskúmal z akých peňazí žalobca uhradil zostatky úverov. Žalovaná tiež poukázala na zákonom stanovené zásady vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pri ktorom sa má prihliadať predovšetkým na potreby maloletých detí, i na to ako sa každý z manželov staral o rodinu a ako sa zaslúžil o nadobudnutie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia bolo treba vziať na zreteľ aj starostlivosť o deti a obstarávanie spoločnej domácnosti. Uvedeným ustanovením môže dôjsť k odstráneniu tvrdosti zákona, pri strohom použití § 143 O. z.. Žalovaná poukázala aj na § 3 ods. 1 O. z., o súlade výkonu práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov s dobrými mravmi. Žije v podnájme s tromi deťmi, voči ktorým si žalobca neplní vyživovaciu povinnosť a ani inak neprispieva. Čistý mesačný príjem žalovanej predstavuje 550 eur. Napadnuté rozhodnutie je v hrubom rozpore s dobrými mravmi, ako aj ustanoveniami § 143 O. z.. Žalovaná žije v podnájme, nevlastní žiadne hnuteľné ako ani nehnuteľné veci a nemá dostatok finančných prostriedkov.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie aj žalobca, ktorý namietal neúplnosť rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadaného napadnutým rozsudkom. Nedošlo k zohľadneniu a vyporiadaniu pohľadávky veriteľov EOS KSI Slovensko (pôvodný veriteľ C. G. O.) z 31. augusta 2005 a 27. októbra 2007 a EOS KSI Slovensko (pôvodný veriteľ V.V. B.) týkajúci sa úveru z 18. mája 2004.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že peniaze z predaja bytu minuli spoločne. Notárska zápisnica a kúpna zmluva preukazujú výšku kúpnej ceny, ako aj osobnú prítomnosť žalovanej pri jej podpise a vyplatení peňazí. Žalovaná sa odsťahovala dvakrát, zakaždým sa vrátila.

Žalobca netvrdil, že nie je schopný platiť výživné, výživné platiť. Zostatky mu boli sťahované zo mzdy a má niekoľko rokov exekučne zablokovaný účet. Prispieva nemalou sumou 380 eur, aj na dcéru, ktorá je už plnoletá a nenavštevuje školu.

5. Žalovaná v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu uviedla, že z predaja bytu jej žalobca vyplatil v hotovosti sumu 5.000 Sk, nemala vedomosť, o akú sumu ide, keďže notársku zápisnicu z 31. júla 2006 o predaji bytu nikdy nepodpisovala a jej podpis nebol nikdy úradne overený. Všetky finančné prostriedky, s výnimkou uvedenej sumy, zostali žalobcovi, ktorý ich minule výlučne na svoju osobnú potrebu a z ktorých uhradil po rozvode manželstva úvery. Hoci sa do spoločnej domácnosti vrátila, po krátkom čase zistila, že žalobca má naďalej krátkodobé známosti, na ktoré naďalej mína peniaze, a to aj získané z predaja bytu. Na domácnosť prispieval len minimum, preto sa odsťahovala. Na výživu maloletého Z. a T. prispieva žalobca sumou 230 eur (prostredníctvom exekútorského úradu). Dcéra K. je plnoletá a nežije s ňou v spoločnej domácnosti. Súd prvej inštancie bol povinný prihliadať na to, ako sa každý z manželov stará o rodinu a akou mierou prispieval na starostlivosť o deti a obstarávanie spoločnej domácnosti.

6. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolania žalobcu a žalovanej sú dôvodné.

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predtým nadobudnutia jeho účinnosti

8. Predmetom bezpodielového spoluvlastníctva podľa platnej právnej úpravy (§ 143 O. z.) môže byť len to, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva (s výnimkou vecí vymedzených v § 143 O. z.), t. j. veci v právnom zmysle (ovládateľné hmotné predmety a ovládateľné prírodné sily, ktoré slúžia potrebám ľudí). Za predmet vlastníctva a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa preto nepovažujú pohľadávky a záväzky (dlhy), ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov. Na tomto závere nič nemení to, že pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva sa vykonáva aj vyporiadanie spoločných pohľadávok a záväzkov manželov (dopadajúce len na vzťah medzi manželmi a nie aj na ich vzťah k tretím osobám), podľa zásad platných pre vyporiadanie tohto spoluvlastníctva, tzv. vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva v širšom zmysle (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 123/2008).

9. Aplikačná prax upustila od požiadavky úplného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva. Preto je potrebné ustanovenia O. z. vykladať tak, že predmetom vyporiadania budú zásadne tie veci, ktoré označia účastníci konania s tým, že ak opomenuli niektoré veci uviesť, pre tieto bude platiť režim zákonného vyporiadania v zmysle § 149 ods. 4 O. z..

10. Občiansky zákonník nemá ustanovenie o tom, ako majú byť vyporiadané spoločné dlhy a pohľadávky manželov, ktoré vznikli za trvania bezpodielového spoluvlastníctva v súvislosti so spotrebným a majetkovým spoločenstvom oboch manželov. Je preto nutné použiť ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy im obsahom a účelom najbližšie (§ 496 O. z.), konkrétne ustanovenia § 149 a § 150 O. z.. Manželia by sa mali podieľať zásadne na spoločných dlhoch v rovnakom pomere, v akom sa podieľajú na spoločnom majetku (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3 Cz 39/1994).

11. Podľa súdnej praxe sa za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí nepovažujú zmluvy uzavreté len jedným z manželov, napr. zmluva o pôžičke (porov. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 3Cz 57/73, R 57/1970, rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. 8c 36/1969), pričom pri nezmenenej právnej úprave predmetu bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú tieto závery súdnej praxe stále použiteľné (porov. uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29 odo 162/2005).

12. Z obsahu spisu je zrejmé, že strany konania navrhli vyporiadať len spoločné záväzky a pohľadávky manželov, čo vzhľadom na vývoj aplikačnej praxe je možné, hoci sa nejedná o predmet vlastníctva a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva, ale o tzv. širšie vyporiadanie všetkých majetkových hodnôt

súvisiacich s bezpodielovým spoluvlastníctvom manželov. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýval však dôvod, pre ktorý neboli vyporiadané aj tvrdené spoločné záväzky označené žalobcom v odvolaní (uvádzané v žalobe). V tomto smere chýbal argumentačný základ, ktorý by odvolací súd mohol preskúmať.

13. Javí sa však nevyhnutné zdôrazniť a súčasne odlíšiť spoločný záväzok manželov a individuálny záväzok jedného z manželov, pretože podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia predmetom vyporiadania boli nielen spoločné dlhy, ale aj záväzky prevzaté zmluvou výlučne jedným z manželov. O spoločný úver by šlo iba v prípade, ak by zmluvy o úvere uzavreli a podpísali obidvaja manželia (žalobca a žalovaná). Súd prvej inštancie preto nepostupoval správne, keď považoval za spoločný záväzok manželov aj dlh z úveru, zmluvne prevzatým výlučne jedným z nich.

14. Podľa ustálenej judikatúry ak vznikol za trvania manželstva dlh, z ktorého bol zaviazaný len jeden z manželov (napr. uzavrel vlastným menom zmluvu o pôžičke) nejedná sa o spoločný dlh. Ale ak takto získané peniaze použije na kúpu určitej veci (ak bola za ne získaná určitá majetková hodnota), patrí aj táto hodnota (za splnenia ostatných podmienok uvedených v § 143 O. z.) do bezpodielového spoluvlastníctva (bez ohľadu na to, či bola zmluva o pôžičke uzavretá platne). K záväzku manžela, ktorý takto zaobstaral peniaze a je povinný ich vrátiť (či už ako plnenie zo zmluvy alebo ako neoprávnený majetkový prospech v prípade, že zmluva o pôžičke nebola platne uzavretá) a ktorý ich vynaložil v skutočnosti na spoločný majetok zo svojho, sa prihliadne potom pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Obdobne ak počas manželstva jeden z manželov vykonal nejakú splátku na svoj úver (pôžičku), tak túto sumu (splátku) musí vrátiť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a tá sa bude vyporiadavať. Ak každý z manželov vynaložil na spoločný majetok peňažné prostriedky z pôžičiek (úverov) uzavretých každým z nich samostatne, treba ich vyporiadať ako vnos, vynaložený každým z nich na spoločný majetok, keďže § 150 O. z. upravujúci vyporiadanie BSM ustanovuje, že každý z manželov je pri vyporiadaní oprávnený požadovať, aby mu bolo uhradené, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok (porov. uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1151/2007)

15. Súd prvej inštancie preto bez ďalšieho nemohol zahrnúť do BSM záväzok (dlh) zo zmluvy o úvere uzavretej len žalobcom (vo výroku napadnutého rozhodnutia označeného na meno P. L.) alebo žalovanou (K. L.), už vôbec nie prikázať individuálny úver jedného z manželov druhému (napr. spotrebiteľský úver z 13. septembra 2007 poskytnutý spoločnosťou X. G., s.r.o. na meno P. L., súd prvej inštancie prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej).

16. Je nutné zdôrazniť, že pri tzv. širšom vyporiadaní ide o vyporiadanie záväzkov manželov vo vzťahu k tretím osobám (len vnútri bezpodielového spoluvlastníctva, teda bez vplyvu na právo tretích osôb domáhať sa plnenia podľa podmienok dohodnutých v zmluve uzavretej medzi nimi a manželmi), pričom sa neprikazuje úver, ale dlh resp. jeho časť.

17. Súčasne platí, že ak sa stal predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov ku dňu, kedy o ňom rozhoduje súd, doposiaľ neuhradený úročený dlh účastníkov, vyporiada súd splatnú časť dlhu (vrátane úrokov odo dňa zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov do dňa rozhodnutia), ale i jeho príslušenstvo. Ak nie je v deň vyporiadania dlh uhradený, prikáže ho súd k úhrade niektorému z účastníkov vo výške danej ku dňu rozhodovania súdu (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 2769/2012).

18. Ak dôjde k splateniu spoločného dlhu manželov až po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (a súčasne pred jeho vyporiadaním) zásluhou jedného z nich, z jeho výlučných prostriedkov, prislúcha mu právo na ich náhradu a táto skutočnosť by sa mala potom premietnuť do rozhodnutia o povinnosti jedného z manželov zaplatiť určitú čiastku druhému, na vyrovnanie ich podielov v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva.

19. Z právnej úpravy v ustanovení § 150 O. z. vyplýva významná požiadavka, aby súd pri vyporiadaní postupoval podľa zákonom stanovených zásad. Podiely bývalých manželov sú v zásade rovnaké. Každý z manželov je však oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho (výlučného majetku) vynaložil na spoločný majetok a každý z manželov je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku (patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov) vynaložilo na jeho ostatný (výlučný) majetok. Prihliadne sa aj na potreby maloletých detí, tiež na to ktorý z manželov a v akej miere sa staral o

rodinu, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, ako sa podieľal na starostlivosti o deti a ako sa pričínil o obstarávanie spoločnej domácnosti, vezme na zreteľ aj iné relevantné skutočnosti

20. Zákon obsahuje aj právnu úpravu, ktorá dáva súdu značnú mieru úvahy, ktoré skutočnosti a do akej miery vo svojom rozhodnutí zohľadní. Žalovaná namietala nezohľadnenie použitých spoločných finančných prostriedkov (získaných z predaja spoločného bytu) na výlučné potreby žalobcu, ako i na úvery (bez ich konkretizácie). V zmysle zásad vzťahujúcich sa na vyporiadanie platí pre bývalých manželov povinnosť nahradiť čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na výlučný majetok manžela, prípadne na úver. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však nevyplýva žiadna argumentácia, príp. úvaha súdu, akými zásadami sa spravoval pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

21. Žalovaná tak dôvodne namietala nezohľadnenie zákonom stanovených kritérií pre vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a to ako sa každý z manželov staral o rodinu a ako sa každý z nich zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Ide o vyjadrenie snahy o finančné ocenenie starostlivosti počas trvania manželstva, ktoré nie je možné finančne exaktne vyjadriť. Preto bude závislosť od konkrétnej situácie a úvahy konajúceho súdu. Taktiež platí povinnosť vziať zreteľ na to, ako sa každý z manželov podieľal na starostlivosti o deti a obstarávaní spoločnej domácnosti. Znamená to zohľadniť celkový prínos manželov v rámci chodu domácnosti.

22. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Iba takéto rozhodnutie je preskúmateľné a účastníkom umožňuje poznať postup súdu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby účastník konania nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdy musia pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho čo uviedli účastníci.

23. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho závery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezodôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

24. Ak z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, prečo súd nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu účastníka konania (ako je tomu aj v danom prípade), je nutné pokladať takéto rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože súd, ktorý sa vysporiada s argumentáciou účastníka ju nemôže odmietnuť len pre nesprávnosť, ale musí tiež uviesť, v čom konkrétne táto nesprávnosť spočíva (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 2 Afs 24/2005). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Georgiadis v. Grécko, z roku 1997), pričom stačí, aby súd reagoval na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho konania považované za rozhodujúce (napr. rozhodnutie Ruiz Torija v. Španielsko, rozsudok z roku 1994, Kraska v. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, seria A č. 254-B, s. 49).

25. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

26. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom znemožnil stranám, aby uskutočňovali ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom (nahradzať splnenie povinnosti súdom prvej inštancie a konanie pred ním), ako i z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

27. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní postupovať so zachovaním všetkých procesných práv strán konania a rešpektovať základe princípy ustálenej súdnej praxe a judikatúry, týkajúce sa širšieho vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

28. Súd prvej inštancie prejedná vec a rozhodne o celom predmete konania, vymedzeného žalobcom, ako aj žalovanou, pretože ide o konanie tzv. iudicium duplex (konanie, v ktorom majú účastníci na oboch stranách tak postavenie žalobcu, ako aj postavenie žalovaného). Znamená to posúdiť navrhované vyporiadanie obidvoma stranami, vrátane uvádzaných pohľadávok a záväzkov (dlhov), s náležitým rozlíšením spoločných záväzkov, ktoré sú predmetom širšieho vyporiadania. Na rozdiel od individuálnych záväzkov, prevzatých len jedným z manželov (ktoré nezakladajú solidárny záväzok oboch manželov), ktoré netvoria predmet vyporiadania.

29. V súvislosti s individuálnymi záväzkami strán bude ale nevyhnutné rozlíšiť a zohľadniť prípady, ak bola za takto získané peniaze (z úveru) jedným z manželov nadobudnutá určitá vec, majetková hodnota (patriača do BSM), následne je potrebné zohľadniť i to, aby sa manželovi uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, t. j. jeho finančný vklad, ktorý sa mu musí vrátiť (vnos vynaložený na spoločný majetok z úveru).

30. Súčasne ak zo spoločných prostriedkov bola vykonaná splátka na individuálny úver jedného z manželov (pôžičku), túto sumu (splátku) musí vrátiť a bude sa zohľadňovať pri stanovení náhradovej povinnosti v rámci vyporiadania BSM. Obdobne bude posudzované aj použitie spoločných finančných prostriedkov (získaných z predaja bytu), jedným z manželov.

31. Súd prvej inštancie bude pri vyporiadaní BSM postupovať podľa zákonom stanovených zásad, vzťahujúcich sa na vyporiadanie, prípadne aj na zásadu zohľadnenia starostlivosti manželov o rodinu, ako sa každý z manželov podieľal na starostlivosti o deti, pri obstarávaní spoločnej domácnosti, ako aj sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, príp. na ďalšie konkrétne skutkové okolnosti, ktoré je v zásade treba pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva zohľadniť.

32. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadriť skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a s akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán.

33. Svoj právny záver zdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, musí dať odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

34. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

35. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ <..

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 <. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.